

Številka: 35108-0163/2022-15
Datum: 20. 05. 2025

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS), Območna enota Celje, Glavni trg 1 3000 Celje, izdaja na podlagi 1. točke drugega odstavka 84. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1), na zahtevo Občine Sevnica, Glavni trg 19 A, 8290 Sevnica, v zadevi izdaje kulturnovarstvenega soglasja naslednje

KULTURNOVARSTVENO SOGLASJE

1. Investitorju Občini Sevnica, Glavni trg 19 A, 8290 Sevnica (v nadaljevanju: investitor) se izdaja kulturnovarstveno soglasje **za odstranitev gospodarskih objektov na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu**, kar predstavlja poseg v območje kulturne krajine **Loka pri Zidanem Mostu - Loško-Račiško polje (EID: 1-22621)**, po projektni dokumentaciji:

- Odgovor v zvezi z raziskavo in odstranitvijo gospodarskih objektov na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu – odstop vloge v reševanje (poslalo Ministrstvo za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana, Ljubljana dne 7. 04. 2025)

- Vloga za kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine, pripravila Občina Sevnica, Glavni trg 19a, 8290 Sevnica, Sevnica, 28. 03. 2025.

- Poročilo o ogledu objekta Loka pri Zidanem mostu 58-gospodarski objekti: trakt A, B, C, izdelal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, zanj Gorazd Gerlič, 28. marca 2025.

Poseg se dovoli v obsegu in na način, kot je določeno v Poročilu o ogledu objekta Loka pri Zidanem Mostu 58 (pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, Slomškov trg 6, 2000 Maribor, zanj Gorazd Gerlič, u. d. i. g. , konservatorski svetovalec, Maribor, 28. 03. 2025).

Pred izvedbo del je potrebno izdelati dokumentacijo za odstranitev objektov, v skladu z gradbeno zakonodajo, v kateri mora biti obravnavana tudi zaščita temeljnega oz. opornega zidu in dela objekta, ki se ohranja. Določeni morajo biti ukrepi, ki se bodo izvajali med gradnjo, da se mehanska odpornost in stabilnost ohranjenih delov zaradi rušitev ne bi poslabšala. Dokumentacijo je potrebno pred izvedbo posredovati ZVKDS OE Celje v pregled in potrditev.

Za vse gradbeno-sanacijske posege na temeljnem zidu in na gospodarskem objektu, ki ni predmet rušitve, je potrebno skladno z določili ZVKD-1 pridobiti predhodne kulturnovarstvene pogoje.

2. Če na območju ali predmetu posega obstaja ali se najde arheološka ostalina, mora investitor od Ministrstva za kulturo Republike Slovenije pridobiti kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev dediščine.

3. Kulturnovarstveno soglasje preneha veljati po poteku dveh let od njegove pravnomočnosti.

4. Stroški organu v tem postopku niso nastali; investitor sam krije svoje stroške postopka.

Obrazložitev:

Prvi odstavek 28. člena ZVKD-1 določa, da je kulturnovarstveno soglasje treba pridobiti za poseg v spomenik, za poseg v vplivno območje spomenika, če to obveznost določa akt o razglasitvi, in za poseg v registrirano nepremično dediščino, če to določa prostorski akt.

ZVKDS, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje, je dne 10. 04. 2025 prejela od Ministrstva za kulturo, Maistrova ulica 10, 1000 Ljubljana, odstop vloge za izdajo kulturnovarstvenega soglasja za odstranitev gospodarskih objektov na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu.

Zahtevi je bila priložena projektna dokumentacija, navedena v 1. točki izreka.

Pri preizkusu vložene zahteve je bilo ugotovljeno, da je ta popolna.

Iz prejete vloge in obrazložitve je razvidno, da je Ministrstvo za kulturo 31. marca 2025 prejelo vlogo, v kateri Občina Sevnica skladno z 31. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 –ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE; v nadaljevanju: ZVKD-1) prosi za izdajo kulturnovarstvenega soglasja za odstranitev gospodarskih objektov na naslovu Loka pri Zidanem mostu 58, ki stojijo na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu. Vlogi je občina priložila »Poročilo o ogledu objekta Loka pri Zidanem mostu 58 (gospodarski objekti: trakt A, B, C)«, ki ga je 28. marca 2025 pripravil Gorazd Gerlič (Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor).

Kot izhaja iz obrazložitve ministrstva gre za vlogo za odstranitev gospodarskih objektov na naslovu Loka pri Zidanem mostu 58, ki stojijo na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu, ki sami po sebi niso varovani kot objekt stavbne dediščine, stojijo pa v območju kulturne krajine Loka pri Zidanem Mostu - Loško-Račiško polje (EID: 1-22621).

Ker drugi odstavek 31. člena ZVKD-1 obravnava primere, ko se predlaga odstranitev dediščine oziroma spomenika v celoti, ni smiselno, da bi se za vsak posamezni objekt v območju dediščine ali spomenika zahtevalo kulturnovarstveno soglasje za odstranitev po 31. členu, saj se z odstranitvijo posameznega objekta, zlasti če ta sam po sebi ne prispeva k spomeniškim lastnostim območja, ne posega nujno v varovane vrednote dediščine ali spomenika.

Iz tega izhaja, da se odločanje na Ministrstvo kot nadzorni organ prenaša le v primerih, ko se namerava porušiti bistveni del območja dediščine ali spomenika in o takih posegih tudi odloča ministrica. Namen zakona je v tem, da se na sicer nadzorni organ izjemoma prenaša odločanje v primerih, ko bi lahko zaradi rušitve ključnega elementa varovanja (enote stavbne profane dediščine v celoti ali območja v bistvenem delu) preostali, še ohranjeni del izgubil vso spomeniško vrednost oziroma vsakršen pomen.

Ministrstvo hkrati navaja, da je iz razpoložljive dokumentacije možno razbrati, da v primeru obravnavanih nepremičnin ne gre za odstranitev bistvenega dela območja kulturne krajine Loka pri Zidanem Mostu - Loško-Račiško polje (EID: 1-22621) in da predlagani poseg ne predstavlja odstranitve objekta v smislu v smislu 31. člena ZVKD-1, zato za odstranitev ni pristojno ministrstvo in zato le- to odstopa vlogo v reševanje pristojni enoti Zavoda za varstvo kulturne dediščine, OE Celje.

Iz prejete dokumentacije je razvidno, da je stanje objektov oz. traktov na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu primerno njihovi starosti ter vzdrževanju.

Stavba, oz. objekti, ki so v svoji zasnovi služili kot gospodarski objekti oz. hlevi dvorca v Loki, datirajo verjetno v prelom med 18. in 19. stoletjem, pozneje predelani za potrebe kmetijske zadruge ter Sadjarstva Blanca. Stavbni kompleks obsega pritličje in nadstropje z glavno stavbo v obliki črke »L« ter pritlični bivalni del na vzhodni strani kompleksa. Oba prizidka sta glede na izvedbo in pojavnost mlajša. Območje oz. plato ob objektu oz. kompleksu obdaja kamnit/mešan oporni zid, ki omejuje kompleks proti lokalnim cestama in spuščnemu terenu na jugu. Zidovi v pritličju glavnega objekta »L« oblike so kamniti oz. mešani, debeline do 70cm, v nadstropju pa so verjetno pretežno opečni, debeline 38cm. Strop v tem delu objekta je nad pritličjem obokan, nad nadstropjem pa je v južnem delu odprt (skedenj), v severnem pa lesen in ometan. Pritlični bivalni del objekta, na vzhodni strani, je zidan s tanjšimi opečnimi stenami, ometanimi, debeline 30cm.

Predlagana odstranitev gospodarskih objektov na parcelah št. *8 in 828/1-del, obe k. o. Loka pri Zidanem mostu predstavlja poseg v območje kulturne krajine **Loka pri Zidanem Mostu - Loško-Račiško polje (EID: 1-22621)**, ki meji na vplivno območje (leži sicer izven območja) – sakralna stavbna dediščina **Loka pri Zidanem Mostu - Cerkev sv. Helene EID: 1-03113** in v neposredni bližini profane stavbne dediščine **Loka pri Zidanem Mostu – Dvorec Loka EID: 1-10185**.

Območje kulturne krajine Loka pri Zidanem Mostu-Loško-Račiško polje predstavlja aluvialno polje ob reki Savi z robno lociranimi naseljem Loka in Račica. Ohranjena je parcelacijska zgradba ozkih pasov pravokotno na reko in tipološko raznovrstni kozolci, priče izvirne poljske delitve.

Varstveni režim za Loka pri Zidanem Mostu - Loško-Račiško polje EID: 1-22621 je določen z Odlokom o občinskem prostorskem načrtu Občine Sevnica (OPN Sevnica) (Ur.l.RS, št. 94/12), kjer je v 36. členu OPN Sevnica določen naslednji varstveni režim:

(20) Za območja kulturne krajine velja varstveni režim, da se pri posegih ohranjajo varovane vrednote, kot so:

- krajinska zgradba in prepoznavna prostorska podoba (naravne in kulturne prvine),
- odprti prostor pred nadaljnjo širitvijo naselij,
- sonaravno gospodarjenje v kulturni krajini (tradicionalna raba zemljišč),
- tipologija krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva,
- odnos med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbno oziroma naselbinsko dediščino.

(10) Za registrirano stavbno dediščino velja varstveni režim, da se pri posegih ohranjajo varovane vrednote, kot so npr.:

- tlorisna in višinska zasnova (gabariti),
- gradivo (gradbeni materiali) in konstrukcijska zasnova,
- oblikovanost zunanjsčine (členitev objekta in fasad, oblika in naklon strešin, kritina, stavbno pohištvo, barve fasad, fasadni detajli),
- funkcionalna zasnova notranjosti objektov in pripadajočega zunanjega prostora,
- komunikacijska in infrastrukturna navezava na okolico,
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih objektih – cerkvah, gradovih, znamenjih itd.),

– celovitost dediščine v prostoru (prilagoditev posegov v okolici značilnostim stavbne dediščine),

(11) Varuje se primarna masa oziroma materiali, primarni tlorisni in višinski gabariti in konstrukcijska zasnova.

(12) Varuje se primarna podoba zunanosti stavb, in sicer arhitekturna členitev, naklon in oblika strešin, kritina, stavbno pohištvo, arhitekturne poslikave in freske, reliefi, originalni materiali, barve, detajli itd.

(15) Varuje se objektu pripadajoča dvoriščno-vrtna parcela z niveleto in funkcijo površin ter lega, namembnost in oblikovanje pripadajočih sekundarnih objektov.

(16) Nivo poti in cest ob objektih dediščine, ki je primarno nižji od praga vhoda, se mora ohranjati oziroma ponovno vzpostaviti.

(17) V okolici objekta niso dovoljeni posegi, ki bi zmanjševali prostorsko kvaliteto ali funkcionalno integriteto varovane stavbne dediščine.

Za kulturni spomenik Loka pri Zidanem Mostu-Cerkev sv. Helene in EID: 1-03113 in profane stavbne dediščine Loka pri Zidanem Mostu – Dvorec Loka EID: 1-10185 velja varstveni režim, ki je določen z Odlokom o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Sevnica (Ur.l. RS, št. 29/2013-1111), ki določa naslednji varstveni režim:

- Prepoved uporabe za namene, ki niso v skladu z estetsko pojavnostjo, znanstveno, kulturno in pedagoško vsebino spomenika.

- Trajno varovanje in ohranitev kulturnih, arhitekturnih, likovnih, krajinskih, arheoloških ter zgodovinskih vrednot v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na objekt.

- Prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin objekta, ki so ovrednotene kot del spomenika.

- Podrejanje vsake rabe in posegov na objektu ohranjanju in vzdrževanju varovanih vrednot ali rekonstrukciji najbolj kvalitetne historične podobe kulturnega spomenika.

- Varovanje stavbne mase, tlorisnih in višinskih gabaritov, konstrukcijske zasnove in primarnih gradiv (gradbenih materialov).

- Varovanje oblikovanosti zunanjsčine objekta z arhitekturno členitvijo, fasadnimi detajli, likovnimi elementi in obliko in nakloni strešin s kritino.

- Varovanje, prezentacija ali rekonstrukcija funkcionalne zasnove notranjsčine s pripadajočo opremo ter posameznimi likovno-arhitekturnimi sestavinami in detajli v prvotnem materialu in obliki (poslikava, oltarna oprema).

- Varovanje pripadajočega zunanjega prostora objekta, komunikacijske in infrastrukturne navezave na okolico.

- Prepoved postavljanja objektov trajnega in začasnega značaja znotraj varovanega območja spomenika, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo ter nosilci reklam, razen v primerih, ki jih s kulturnovarstvenim soglasjem odobri ZVKDS v skladu z vsebino in značajem spomenika.

- Izjemoma je ob predhodni pridobitvi KVP in KVS ali strokovnih podlag možno po izvedeni

predhodni arheološki raziskavi minimalno posegati v strukturne elemente dediščine, ki vključuje tudi nepremično arheološko kulturno dediščino, vendar rezultati raziskav lahko pomenijo spremembo projekta in prezentacijo ostalin in situ (na mestu odkritja).

- Omogočanje predstavitev celote in posameznih varovanih vrednot ter omogočanje dostopnosti javnosti v meri, ki ne ogroža varovanja spomenika.
- Omogočanje izvajanja znanstvenoraziskovalnih in učno-demonstracijskih del, ki prispevajo k boljšemu poznavanju spomenika in k povečanju njegove pričevalnosti.
- Poseg, ki je v interesu znanstvenih proučevanj, mora biti omejen na minimum, zagotovljene morajo biti predhodne arheološke raziskave, v vsakem primeru pa mora biti del varovanega objekta ohranjen kot kontrolni blok.
- Omogočanje izvedbe strokovnih opravil v skladu z nalogami javne službe.
- Omogočanje poseganja v spomenik z vzdrževalnimi, sanacijskimi in raziskovalnimi deli (delna ali celovita prenova spomenika) pooblaščenim osebam s predhodnim pisnim soglasjem ZVKDS.
- Prepoved uničevanja, poškodovanja, odnašanja predmetov ter trgovanja s predmeti, ki so ovrednoteni kot del spomenika.
- Potrebno je določiti stalnega upravljavca objekta in sprejeti načrt upravljanja skladno z ustreznimi vsebinami in ukrepi za trajno ohranitev spomenika.
- Varovano področje je treba označiti v skladu z določili 58. člena ZVKD-1.,

Zavarovano območje je namenjeno:

- trajni ohranitvi kulturnih, arhitekturnih, likovnih, krajinskih, arheoloških ter zgodovinskih vrednot;
- povečanju pričevalnosti kulturnega spomenika;
- predstavitvi kulturnih vrednot spomenika in situ, v tisku in drugih medijih;
- dostopnosti javnosti na način, ki ne ogroža varovanja spomenika;
- učno-demonstracijskemu delu;
- znanstvenoraziskovalnemu delu;

ZVKDS je na podlagi navedene zahteve ugotovil, da je zaradi svojega slabega gradbenega stanja možna le odstranitev trakta A in B, medtem ko odstranitev trakta C glede na njegovo gradbeno stanje in dediščinske vrednote ni upravičena.

S predvidenim posegom se bosta odstranila le mlajša, k traktu C prizidana trakta, ki sta v slabem gradbenem stanju, medtem ko se bo z ohranitvijo gospodarskega objekta- trakta C ohranil prostorsko in arhitekturno pomemben objekt znotraj naselja, ki predstavlja pomemben element značilne krajinske podobe naselja. Objekt je pomemben tudi za ohranitev odnosa med krajinsko zgradbo oziroma prostorsko podobo in stavbno oziroma naselbinsko dediščino ter za ohranitev tipologije krajinskih prvin in tradicionalnega stavbarstva prostora.

Pri odstranitvi trakta A se lahko objekt odstrani le do nivoja temeljnega obzidja-zidu, ki ga je potrebno v celoti ohraniti in sanirati. Med samo rušitvijo objektov A in B je potrebno ustrezno zaščititi (podpreti in zaščititi) temeljni zid in trakt C. Trakt B se lahko odstrani v celoti, teren je potrebno po odstranitvi očistiti in poravnati ter v nadaljevanju primerno urediti.

Za vse posege na obzidju in gospodarskem objektu - traktu C je potrebno pridobiti predhodne kulturnovarstvene pogoje.

V skladu s 84. členom ZVKD-1 pristojni Zavod izvaja konservatorski nadzor nad posegi v dediščino, zato ga je potrebno vsaj 10 dni pred pričetkom del pisno ali po elektronski pošti (tajnistvo.ce@zvkd.si) o tem obvestiti in z izvajalcem organizirati skupni sestanek.

Če se na območju ali predmetu posega naključno najde arheološka ostalina, mora najditelj/lastnik zemljišča/drug stvarnopravni upravičenec na zemljišču ali njegov posestnik/investitorica in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1).

V skladu z drugim odstavkom 30.a člena ZVKD-1 kulturnovarstveno soglasje preneha veljati po poteku

dveh let od njegove pravnomočnosti, razen če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje izdano, začne izvajati v tem roku.

Stroški postopka:

Prvi odstavek 113. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb) določa, da gredo stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka, v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Ker se ta odločba izdaja na zahtevo investitorja, je ZVKDS odločil, da investitor sam krije svoje stroške postopka, stroški organa pa bremenijo ZVKDS.

Ta odločba je takse prosta (22. točka 28. člena Zakona o upravnih taksah, Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO; v nadaljevanju: ZUT).

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je v 15 dneh od dneva vročitve dovoljena pritožba, o kateri bo odločalo Ministrstvo za kulturo. Pritožba se pošlje po pošti ali se vloži neposredno ali ustno na zapisnik na Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Celje, Glavni trg 1, 3000 Celje. Šteje se, da je pritožba vložena pravočasno, če je bila na naslov ZVKDS poslana zadnji dan roka s priporočeno pošto pošiljko. Pritožba je takse prosta (22. točka 28. člena ZUT).

Postopek vodila:
Nataša Podkrižnik, univ. dipl. um. zgod.
konservatorska svetovalka

Jože Kunšek, univ. dipl. inž. arh.
konservator

Vodja območne enote, po pooblastilu:
Danijela Brišnik, univ. dipl. arheol.
konservatorska svetnica

Vročiti:

- Investitorju – Občini Sevnica, Glavni trg 19 A, 8290 Sevnica, – osebno